

U NÁS NA DVOŘE

Toto místo je nazýváno „NA BALÓNĚ“

Víte, které zvíře na našich dvorcích nepotkáte?

Kůň domácí

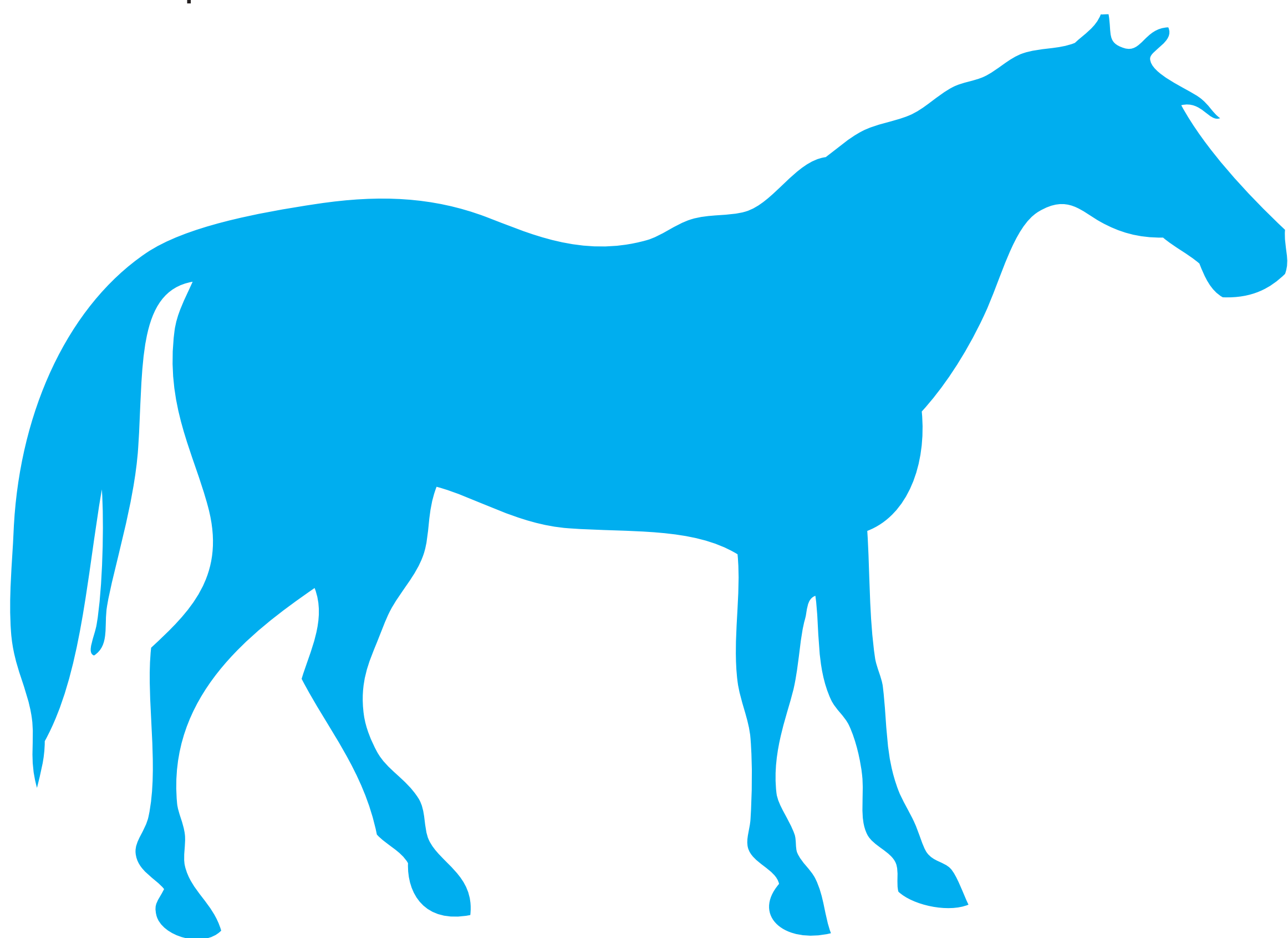
(*Equus caballus*) nebo pouze kůň je domestikované zvíře patřící mezi lichokopytníky. V minulosti se koně používali především na přepravu. Od 20. století se na nich jezdí hlavně rekreačně.

Slovo kůň označuje obecně jak samce, tak i samici koně. Samice je klisna, kobyla či hřebice. Samice v říji se říjí nebo se řijná. Gravidní samice se označuje pojmem březí. Samice, která porodila se ohřebila. Samec je hřebec, vykastrovaný pak valach. Mládě koně se nazývá hříbě. Věda zabývající se koňmi je hipologie.

Historie tohoto druhu je stará již více než milion let, předci dnešního koně jsou zařazeni do období před 60 miliony let. Kůň se vyvíjel v Severní Americe, potom přecházel přes tzv. pevninské mosty do dnešní Asie. Před několika tisíci lety kůň v Severní Americe z neznámého důvodu zcela vyhynul. Znovu se sem koně vrátili až v 16. století spolu s osadníky z Evropy; proto v Americe nejsou koně divoké, ale zdivočelé. Dobu ledovou přežili dva předkové koně – kůň Přewalského, který přežívá, a Tarpan, který byl pak lidmi vyhuben.

V současnosti se ve vyspělých zemích využívá kůň převážně pro zábavu a v podstatně menší míře než tomu bývalo minulosti i pro práci: například pro stahování dřeva v lesích (zvláště při kalamitních situacích, v obtížném terénu apod.), nebo pro provoz turistických povozů (fiakr, drožka) v centrech historických měst nebo při slavnostních příležitostech. Ve východní a jihovýchodní Evropě je kůň na venkově stále běžným tažným zvířetem. Setkat se s nimi lze i v cirkusech.

Koně se využívali a využívají i ve zdravotnictví – jednak k výrobě očkovacích látek a sér a dále také k hipoterapii. Největší využití koní je ale stále ve sportu.

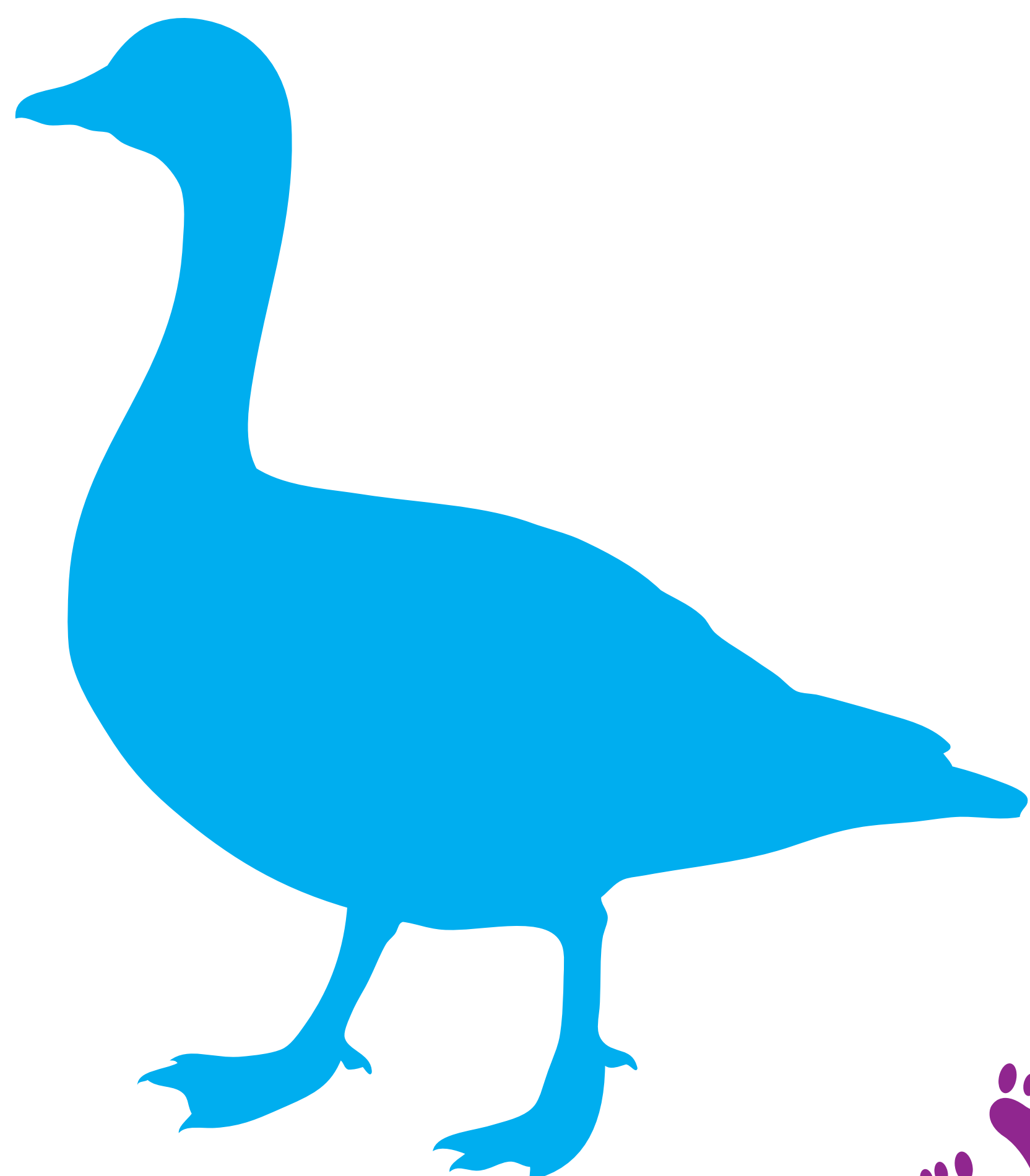
Husa domácí

(*Anser anser domesticus*) je domestikovaná forma husy velké (*Anser anser*), která je chována už od starověku zejména pro maso, husí játra, sádlo, peří a vejce. Některé plemena hus byly speciálně vyšlechtěna pro potlačování plevelů (americká bavlníková husa) nebo pro husí zápasy (např. štajnbašská bojovná husa).

Husa velká (též husa divoká nebo šedá; *Anser anser*) je široce rozšířený druh eurasijské husy. Společně s husou labutí (*A. cygnoides*) je též předkem všech plemen husy domácí (*A. anser f. domesticus*) vyšlechtěné ve střední Evropě.

Je naší největší původní husou, dorůstá délky 75–100 cm, v rozpětí křídel měří 147–180 cm a váží 2,5–4 kg. Hmotnost u samců se přitom pohybuje mezi 3–5 kg, u samic pak mezi 2–3,5 kg. Má zavalité tělo, dlouhá silná brka a silný zobák. Opeření má hnědošedé s tmavším zbarvením na hlavě a světlejším břichem s proměnlivým černým pruhováním. Svrchní strana křídel je převážně světlá s černými letkami, končetiny má růžové a zobák žlutý (u poddruhu husa velká evropská - *A. a. anser*) nebo růžový (u poddruhu husa velká asijská - *A. a. rubrirostris*). Obě pohlaví se zbarvením neliší, mladí ptáci pak postrádají černé zbarvení na břicho a mají navíc i šedé končetiny a šedožlutý zobák.

Ve střední Evropě žije podobná husa polní (*A. fabalis*), která je celkově hnědší a od husy velké se liší také tmavým zobákem s různě širokým oranžovým pruhem.

Vydejte se obcí po nových stavbách. Po cestě hledejte symbol fialového křížku.

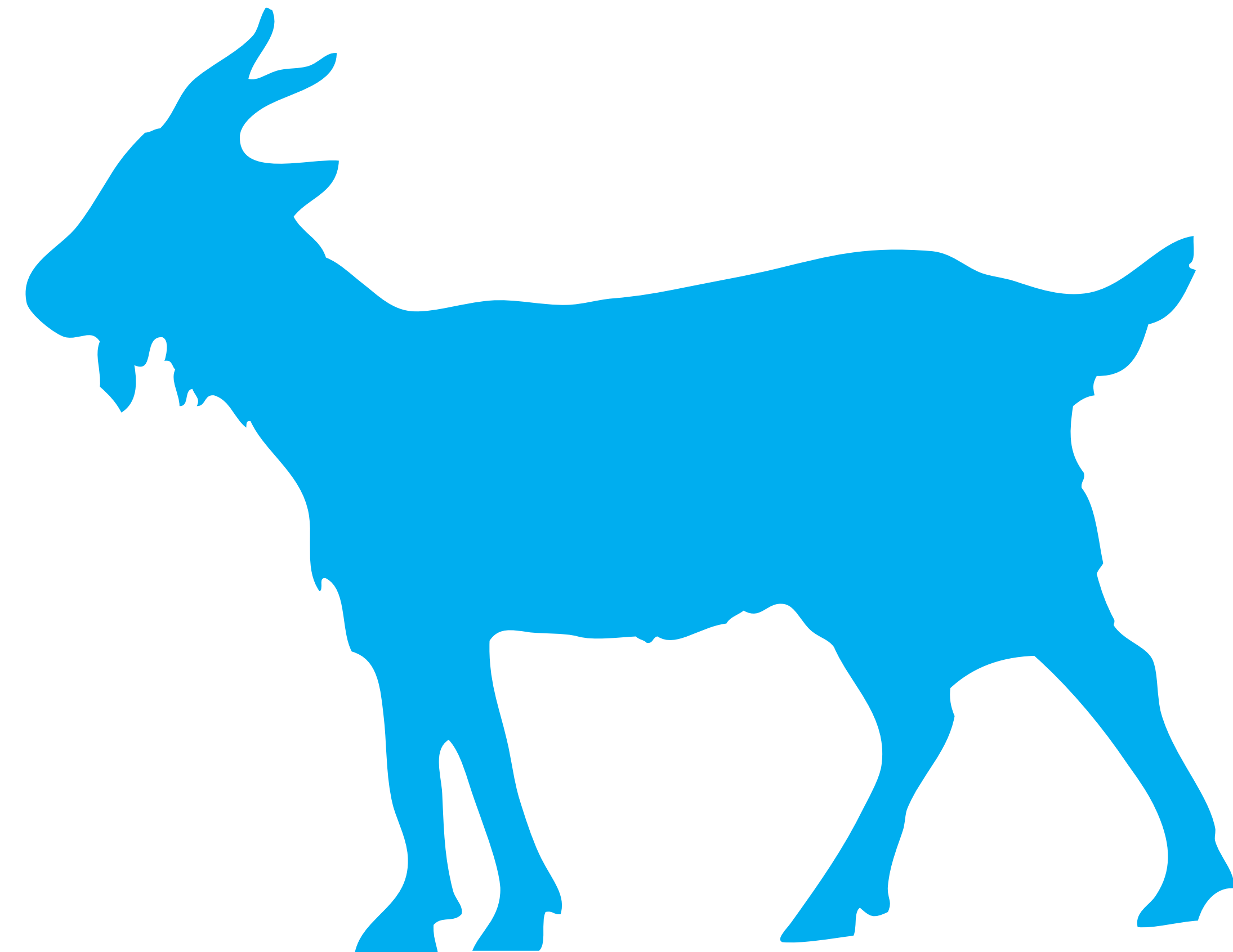
200 m

Koza domácí

(*Capra aegagrus hircus*) je potomek několika druhů divých koz, zejména kozy bezoárové (*Capra aegagrus*) z jihozápadní Asie a východní Evropy a dnes již vymřelé kozy keltské (*Capra prisca*). Asijská šrouborohá plemena koz mají původ v koze šrouborohé (*Capra falconeri*). Koza patří do čeledi turovitých a je úzce spjat s ovci, obě jsou v podčeledi kozy a ovce (*Caprinae*). Dnes existuje více než tři sta plemen koz, které žijí od vysokohorských oblastí až po pouště. Samice se nazývá koza, samec kozel. Vykastrovaný kozel se označuje slovem hňup, hňup je méně agresivní, maso hňupů má slabší specifický zápach. Mládě se nazývá kůzle. Samice v říji se prská – popsáno v lidové písni "Když se kozy prskaly, ocasama mrskaly" (zpívá se na melodii "Když jsem husy pásala, zimou jsem se třásala"). Gravidní samice se označuje pojmem březí nebo skotná. Samice, která porodila, se okotila. Potrat (událost) se nazývá zmetání. Potracený plod se nazývá zmetek.

Koza domácí je jeden z nejstarších domestikovaných druhů. Tisíce let byly kozy chovány pro jejich mléko, maso, srst a kůži na velké části země. V minulém století si získaly oblibu i jako domácí mazlíčci. Většina koz má dva rohy různých tvarů a velikostí v závislosti na plemeni. I když jsou rohy převážně samčí záležitostí, některá plemena koz mají rohaté i samice. Bezrohé kozy nejsou vzácností. Výjimečně mohou mít až osm rohů, ale jedná se o zděděnou genetickou vzácnost. Rohy se skládají z živé kosti obklopené rohovinovým pouzdem. Kozy je používají k obraně proti nepřítelům a při vzájemných soubojích.

Pes domácí

(*Canis lupus f. familiaris*) je největší domestikovaná šelma a nejstarší domestikované zvíře vůbec, provázející člověka minimálně 14 tisíc let. Obecně se předpokládá, že se jedná o zdomácnělého a umělým výběrem změněného vlka obecného. Celosvětová populace psů je odhadována na 500 miliónů, přičemž toulavých a opuštěných psů je minimálně 370 miliónů, nezisková organizace 600million odhaduje počet jen toulavých psů na světě právě na 600 miliónů zvířat.

Úloha psa v lidské společnosti byla vždy rozmanitá, člověku je pomocníkem při lovu nebo při přehánění stád, zaujímá funkci strážce majetku, svého majitele a dalších domácích zvířat, používá se k přepravě nákladů, jako tažný nebo saňový pes, může být cvičen po použití v ozbrojených složkách či k asistenci hendikepovaným osobám. Zvláště v západní kultuře je nezastupitelná jeho funkce jako společníka člověka. Pes patří mezi psovitě šelmy a stavbou těla je podobný svým příbuzným. Má štíhlé svalnaté tělo s mohutným hrudníkem. Končetiny jsou stavěny pro vytrvalost v chůzi i běhu. Pes je prstochodec, našlapuje na pružné nášlapové polštáře, což jsou zrohovatělé bezsrsté útvary na tlapkách, drápy jsou pevné, tupé a nezatažitelné. Na hrudní končetině má pes pět prstů, z nichž palec je zakrnělý a nedotýká se země, na pánevních končetinách jsou zpravidla jen čtyři prsty. Ocas psa je obecně středně dlouhý a jen málokdy je zcela rovný, často bývá šavlovitý, srpovitý nebo aspoň jeho konec je stočený vzhůru. Tělo psa je zpravidla kryté srstí různé délky i struktury.

